

Sygn. akt III AUa 745/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak (spr.) SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Sylwia Zawadzka	

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r. w Lublinie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wypłatę świadczenia od wcześniejszej daty

na skutek apelacji J. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 29 czerwca 2017 r. sygn. akt VIII U 3288/16

I. prostuje oczywistą omyłkę w komparycji zaskarżonego wyroku poprzez wpisanie w miejsce nieprawidłowo oznaczonej siedziby Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „w L.” – prawidłowej „w B.”;

II. oddala apelację.

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

III AUa 745/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2016 r., znak:(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił J. G. wysokość emerytury i podjął wypłatę zaliczki na poczet przysługującej emerytury od dnia 1 lipca 2016 r.

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy powołując się na przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 887 ze zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, wskazał, że decyzją z dnia 27 maja 2016 r., w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie, przyznał prawo do emerytury od dnia 17 lipca 2014 r. W dniu 28 czerwca 2016 r. wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy i tego samego dnia wystąpił z wnioskiem o wypłatę emerytury.

W odwołaniu od tej decyzji J. G. wnosił o jej zmianę poprzez wypłatę świadczenia od wcześniejszej daty, tj. od dnia 16 lipca 2014 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wnosił o jego oddalenie podtrzymując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił częściowo zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie daty początkowej wypłaty świadczenia na dzień(...)zaś w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że J. G., urodzony w dniu (...), skierował do organu rentowego w dniu 16 lipca 2014 r. wniosek o emeryturę. W tym wniosku wskazał, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpi po przyznaniu emerytury. Wniosek został sporządzony na formularzu zawierającym pouczenie o zasadach zawieszenia wypłaty tego świadczenia. Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił wnioskodawcy prawo emerytury od dnia 16 lipca 2014 r. W wykonaniu tego wyroku organ rentowy decyzją z dnia 27 maja 2016 r. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 17 lipca 2014 r. i jednocześnie zawiesił wypłatę tego świadczenia wobec kontynuowania zatrudnienia u tego samego pracodawcy, u którego wykonywał pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W dniu 28 czerwca 2016 r. wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy i tego samego dnia wystąpił z wnioskiem o wypłatę świadczenia od miesiąca lipca 2016 r. wobec rozwiązania stosunku pracy. Wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w okresie od dnia 11 stycznia 2014 r. do dnia 28 czerwca 2016 r. w (...) spółce z o.o. w C..

Sąd Okręgowy podkreślił, że powyższe okoliczności nie są sporne między stronami i wynikają ze zgromadzonych dowodów, których wiarygodność nie była kwestionowana i nasuwa żadnych wątpliwości.

Sąd I instancji we wstępie do dalszych rozważań zauważył, że spór w sprawie niniejszej dotyczy prawa ubezpieczonego do wypłaty emerytury, przyznanej mu na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej począwszy od dnia 16 lipca 2014 r. ,tj. za okres od ustalonej daty nabycia prawa do emerytury do dnia podjęcia wypłaty świadczenia przez ZUS, tj. 1 lipca 2016 r.

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej). O ile zatem pierwszy z powołanych przepisów odnosi się do nabycia prawa do świadczenia, o tyle drugi dotyczy prawa do jego realizacji, samo bowiem abstrakcyjne spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia nie stanowi podstawy do jego wypłaty. Nie budzi zaś wątpliwości, że w przepisie art. 103a ustawy emerytalnej chodzi o zawieszenie prawa do wypłaty świadczenia emerytalnego. Przepis ten łączy konsekwencje w postaci zawieszenia prawa do świadczenia i w efekcie wstrzymania jego wypłaty z kontynuowaniem zatrudnienia po ustalonym w decyzji organu rentowego dniu nabycia prawa do emerytury, a nie z kontynuowaniem zatrudnienia po ustaleniu tego prawa decyzją organu rentowego. Innymi słowy, rozważany przepis wyraża zasadę, że pracownikowi, który nabył prawo do emerytury i nie rozwiązał stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą przysługuje jedno świadczenie – emerytura z ubezpieczenia społecznego albo wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia. Sąd Okręgowy podkreślił, że wykładnia językowa art. 103a ustawy emerytalnej, na co zwrócił uwagę także Sąd Najwyższy w wyroku z 22 lutego 2007 r., I UK 229/06, wskazuje jednoznacznie, na to że przepis ten zawsze wywołuje skutek w postaci zawieszenia prawa do emerytury polegający na wstrzymaniu wypłaty tego świadczenia w sytuacji kontynuowania przez ubezpieczonego zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał

je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego, bez względu na to, czy decyzja ta została wydana niezwłocznie po zgłoszeniu wniosku o prawo do emerytury, czy też w wykonaniu orzeczenia organu odwoławczego (sądu). Zawieszenie prawa do emerytury (ze skutkiem wstrzymania jej wypłaty) ma miejsce w każdym przypadku kontynuowania zatrudnienia wykonywanego bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, bez względu na to czy prawo do emerytury zostało ustalone decyzją wydaną bezpośrednio w załatwieniu wniosku, czy też w wykonaniu orzeczenia sądu. Doniosłości prawnej nie przypisano okoliczności kontynuowania zatrudnienia po wydaniu decyzji ustalającej prawo do emerytury. Konsekwencje w postaci zawieszenia prawa przepis łączy z kontynuowaniem zatrudnienia po ustalonym w decyzji organu rentowego dniu nabycia prawa do emerytury (jej realizacji), a nie z kontynuowaniem zatrudnienia po ustaleniu tego prawa decyzją organu rentowego. Nabycie prawa do emerytury jest niezależne od kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, jednakże realizacja tego prawa (wypłata świadczenia) ulega zawieszeniu do czasu rozwiązania stosunku pracy z tym pracodawcą. Innymi słowy, rozważany przepis wyraża zasadę, że pracownikowi, który nabył prawo do emerytury i nie rozwiązał stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą przysługuje jedno świadczenie – albo emerytura z ubezpieczenia społecznego albo wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd wyrażany w na gruncie art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej (brzmienie obecnego art. 103 a jest tożsame), że zawieszenie prawa do emerytury w przypadku pozostawania w dotychczasowym stosunku pracy jest funkcjonalnie uzasadnione i ma podstawę konstytucyjną w art. 67 ust. 1 ustawy zasadniczej, który wiąże z osiągnięciem wieku emerytalnego powstanie prawa do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa. Z powołaniem się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r., II UK 299/10 (LEX nr 817535) Sąd Okręgowy podkreślił, że osoba ubiegająca się o emeryturę i pozostająca w zatrudnieniu musiała liczyć się z tym, iż z dniem spełnienia wszystkich ustawowych warunków niezbędnych do nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia wprawdzie prawo to uzyska, jednakże realizacja tego prawa na jej rzecz (wypłata świadczenia) nastąpi dopiero wówczas, gdy rozwiąże ona stosunek pracy łączący ją z pracodawcą (pracodawcami), na rzecz którego świadczyła pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W przeciwnym razie prawo do emerytury ulegnie zawieszeniu, skutkując wstrzymaniem jego realizacji do czasu rozwiązania stosunku pracy. Nie jest przy tym istotny fakt, czy potwierdzenie spełnienia ustawowych przesłanek nabycia prawa do emerytury nastąpi już w toku postępowania administracyjnego przed organem rentowym, czy też dopiero w następstwie ustaleń dokonanych w postępowaniu sądowym wszczętym na skutek odwołania wniesionego od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury. Zdaniem Sadu I instancji przeciwko uznaniu, że przepis art. 103 a ustawy emerytalnej należy interpretować w ten sposób, że w razie ustalenia prawa do emerytury orzeczeniem organu odwoławczego, zawieszenie jej wypłaty w przypadku kontynuowania przez emeryta zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy (pracodawców) nie może nastąpić przed dniem ustalenia nabycia prawa do emerytury w decyzji organu rentowego, przemawia to, że taki sposób rozumienia tego przepisu różnicowałby sytuację prawną ubezpieczonych ubiegających się o prawo do emerytury i spełniających (obiektywnie) warunki nabycia tego prawa jedynie z uwagi na długość okresu oczekiwania na potwierdzenie owych uprawnień. Dokonana w taki sposób wykładnia musiałaby prowadzić do uznania, że mamy w gruncie rzeczy do czynienia z dwoma różnymi przepisami, z których jeden znajduje zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych bezspornie spełniających warunki nabycia prawa do emerytury, drugi zaś jest stosowany w odniesieniu do tych, których uprawnienia emerytalne zostaną potwierdzone dopiero w postępowaniu odwoławczym (sądowym). Żadne ze sformułowań użytych w art. 103a ustawy emerytalnej takiego zróżnicowania jednak nie uzasadnia. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego w sprawach, w których Trybunał dokonywał kontroli konstytucyjności przepisów pod kątem zasady równości, wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP (art. 103 ust. 2a został uznany za zgodny z tym przepisem Konstytucji), w obrębie określonej klasy (kategorii) znajduje zastosowanie nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa. Wszystkie podmioty prawa, charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną), powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań, zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Podmioty różniące się mogą być natomiast traktowane odmiennie.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, iż oczywiste jest, że część ubezpieczonych ubiegających się o prawo do emerytury uzyskuje to prawo niezwłocznie, a część dopiero w następstwie orzeczenia organu odwoławczego, to okoliczność ta, nie daje podstaw do stosowania wobec nich różnych zasad realizacji prawa do świadczenia (jego wypłaty). Brak

jest podstaw do przyznania ubezpieczonemu prawa do wypłaty emerytury za okres, w którym kontynuował on zatrudnienie bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie, zgodnie z art. 100 i 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, daty początkowej wypłaty świadczenia od dnia(...)bowiem wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia został złożony w dniu 28 czerwca 2016 r. i z tym dniem ustały przyczyny zawieszenia wypłaty emerytury, natomiast w pozostałej części oddalił odwołanie jako niezasadne.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony J. G.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w części oddalającej odwołanie, apelant zarzucił mu naruszenie art. 103a ustawy emerytalnej poprzez dokonanie przez Sąd I instancji wykładni językowej tego przepisu, zamiast funkcjonalnej jako właściwej w jego sytuacji.

W konsekwencji tego zarzutu apelant wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie daty początkowej wypłaty emerytury na dzień 16 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

W pierwszej kolejności, jeszcze przed dokonaniem oceny zarzutu przedstawionego w apelacji wnioskodawcy J. G., Sąd Apelacyjny stwierdził, że w komparacji zaskarżonego wyroku Sąd I instancji nieprawidłowo określił siedzibę pozwanego organu rentowego, bowiem wskazał, że jest nim ZUS Oddział w L.. Postępowanie w sprawie niniejszej zostało natomiast wszczęte na skutek odwołania J. G. od wskazanej na wstępie decyzji z dnia 21 lipca 2016 r. wydanej przez ZUS Oddział w B.. Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c. z urzędu sprostował oczywistą omyłkę w komparacji zaskarżonego wyroku poprzez zastąpienie wpisanej tam nieprawidłowej nazwy siedziby Oddziału ZUS: „w L.” prawidłową: „w B.”.

Przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1383 ze zm.) przez jego błędną wykładnię (dokonanie wykładni językowej, zamiast funkcjonalnej) nie może być uznany za trafny. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni ostatecznie powołanego przepisu, uwzględniającej, wbrew odmiennemu zapatrywaniu wyrażonemu w apelacji, nie tylko językowe, ale także pozajęzykowe reguły interpretacyjne. Należy z całą mocą podkreślić, że ustawodawca wprowadzając regulację zawartą w art. 103a ustawy emerytalnej miał na uwadze uniemożliwienie ubezpieczonemu równoczesnej realizacji prawa do emerytury przez wypłatę tego świadczenia z osiągnięciem jakiegokolwiek przychodu u pracodawcy, na rzecz którego realizowali je przed nabyciem prawa do wymienionego świadczenia. Jak już zostało wyżej zaznaczone, osoba ubiegająca się o emeryturę i pozostająca w zatrudnieniu musiała liczyć się z tym, iż z dniem spełnienia wszystkich ustawowych warunków niezbędnych do nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia wprawdzie prawo to uzyska, jednakże realizacja tego prawa na jej rzecz (wypłata świadczenia) nastąpi dopiero wówczas, gdy rozwiąże ona stosunek pracy łączący ją z pracodawcą (pracodawcami), na rzecz którego świadczyła pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W przeciwnym razie prawo do emerytury ulegnie zawieszeniu, skutkując wstrzymaniem jego realizacji do czasu rozwiązania stosunku pracy. Nie jest przy tym istotny fakt, czy potwierdzenie spełnienia ustawowych przesłanek nabycia prawa do emerytury nastąpi już w toku postępowania administracyjnego przed organem rentowym, czy też dopiero w następstwie ustaleń dokonanych w

postępowaniu sądowym wszczętym na skutek odwołania wniesionego od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2017 r., III UK 227/16 – LEX nr 2428258 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r., II UK 299/10 – LEX nr 817535).

Wniosku apelacji nie może uzasadniać pogląd Sądu Apelacyjnego wyrażony w powołanym w uzasadnieniu apelacji wyroku z dnia 28 kwietnia 2016 r., III AUa 13/16 (LEX nr 2048406) oraz w powołanym przez Sąd I instancji wyroku z dnia 23 lutego 2017 r., III AUa 982/16 (LEX nr 2252813), że w razie ustalenia prawa do emerytury orzeczeniem organu odwoławczego, zawieszenie jej wypłaty, w przypadku kontynuowania przez emeryta zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, nie może nastąpić przed dniem ustalenia nabycia prawa do emerytury w decyzji organu rentowego. W obu tych sprawach Sąd Apelacyjny w Lublinie, zmieniając zaskarżone wyroki sądów pierwszej instancji i poprzedzające je decyzje organu rentowego, ustalił ubezpieczonym prawo do wypłaty emerytury od dnia rozwiązania stosunku pracy. Postępowanie w obu tych sprawach zostało wszczęte na skutek odwołań ubezpieczonych od decyzji organu rentowego o podjęciu wypłaty zawieszonych emerytur od miesiąca, w którym każdy z ubezpieczonych przedstawił świadectwo pracy potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy (w obu przypadkach to ostatnie zdarzenie miało miejsce kilka miesięcy wcześniej). Należy zwrócić uwagę na to, że w każdej z tych dwóch spraw rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło już po dacie nabycia prawa do emerytury określonej w wyroku sądu wydanego w sprawie o ustalenie prawa do tego świadczenia.

W sprawie niniejszej wnioskodawca J. G. kontynuował zatrudnienie u tego samego pracodawcy ((...) sp. z o.o. w C.), na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego (17 lipca 2014 r.), jeszcze przez prawie dwa lata licząc od tej ostatniej daty. Stosunek pracy wnioskodawca rozwiązał dopiero z dniem 28 czerwca 2016 r. i w tym samym dniu przedstawił organowi rentowemu świadectwo pracy potwierdzające ten fakt oraz złożył wniosek o podjęcie wypłaty zawieszony emerytury. Prawdłowo zatem Sąd Okręgowy przyjął, że podjęcie przez organ rentowy wypłaty wnioskodawcy zawieszony emerytury winno nastąpić od dnia następnego po dniu rozwiązania stosunku pracy, tj. od dnia (...).

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja wnioskodawca jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.